

Sbírka skla Městského muzea a galerie Polička

Polička je východočeské město ležící v podhorské oblasti Českomoravské vysočiny na samé hranici s Moravou. Královské věnné město prožilo svůj zlatý věk v 18. století, ale následující století bylo ústupem ze slávy díky pozdnímu zavedení železnice a tím i nepočetným průmyslovým podnikům. Toto ryze české město však žilo čilým spolkovým životem.

Musejní spolek „Palacký“ v Poličce byl založen roku 1881 a jeho účelem bylo: „Sbírat starožitnosti, památky města Poličky a okresu poličského zvlášť, a historické památky umění a vědění lidského vůbec“. Již od svého počátku získával spolek do sbírek výrobky z okolních zaniklých skláren. K nejzajímavějším ziskům jistě patřil v roce 1912 soubor 36 předmětů získaných od p. Štroblové, vdovy po brusiči skla z Milov. V roce 1934 nastoupil do čela spolku ing. František Bukáček (1882-1970), významný vlastivědný pracovník a budovatel nového muzea, který se spolupracovníky instaloval týž rok v budovách bývalých chlapeckých škol nové expozice – jednu z nich věnoval bohaté sbírce skla z horáckých skláren. Při úvodním proslovu zaznělo: „Přál bych si, aby naše museum po svém letošním uspořádání bylo ústavem, kde každý návštěvník najde poučení o životě svých předků, o tom, jak žili, jaké měli radosti a strasti, jak bydlili, jak se odívali, jaká řemesla a živnosti provozovali a jak konečně umírali. Přál bych si, aby důležitá odvětví výroby hospodářské i řemeslné byla zastoupena úplnými kolekcemi. Bohatá sbírka skla ze zaniklých horáckých skláren bude se jistě těšiti pozornosti návštěvníků.“ Ing. Bukáček byl pilným sběratelem skla a vděčíme mu za rozsáhlou a odborně vedenou sbírku. V práci pokračoval jeho synovec akad. malíř František Bukáček (1910-1988), který byl ředitelem muzea v letech 1955 až 1970. Moderní expozice „Sklářství na Horácku“ byla pod vedením PhDr. Jana Kapusty zpřístupněna v roce 1967 a zahrnovala i soudobou produkci sklárny ve Škrdlovicích. V roce 1975 sochař a sklář Jan Černý daroval muzeu velkou kolekci tavených skleněných plastik. I přes uzavření expozice v roce 1982 práce se sbírkami a rozsáhlé zisky skla nadále pokračovaly.

V dnešní době má muzeum ve sbírkách 760 ks starého horáckého skla, 180 ks škrdlovického skla a 105 skleněných plastik Jana Černého. Badatelům je třeba připomenout početné fondy horáckého skla v muzeích v Pardubicích (1.250 ks), Novém Městě na Moravě (570 ks), Žďáru nad Sázavou (300 ks), Litomyšli (250 ks), Hlinsku (180 ks) a Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze (60 ks). V roce 2009 byly slavnostně otevřeny nové expozice Městského muzea a galerie Polička včetně expozice Sklářství na Horácku (kde je představeno celkem 643 exponátů). Autorem expozice je Ivo Křen a David Junek. Badatele čeká ještě hodně úsilí, ale pozoruhodný fond horáckého skla si tuto pozornost jistě zaslouhuje.

Českomoravské Horácko zahrnuje v národopisném chápání hornatou oblast, kam patří i někdejší moravský okres novoměstský a žďárský a český okres poličský a hlinecký. Námí sledovaná sklářská oblast zasahuje však i do jižní části Litomyšlska a naopak neobsahuje jižnější část moravského Horácka. Současná literatura někdy používá místo pojmu horácké sklo pojem vysočinské sklo. V expozici i katalogu poličského muzea se držíme tradičního národopisného názvu, rozsah sledovaných skláren je patrný z dále uvedeného přehledu nejvýznamnějších sklářských hutí na Horácku.

DJ

PŮSOBENÍ NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH SKLÁŘSKÝCH HUTÍ NA HORÁCKU

Březiny: Počátek 18. století – počátek 19. století

Budislav – Posekanec: 1828 – 1888

Cikháj: Před rokem 1662 – první polovina 18. století

Dolní Bradlo: 1866 – 1946

Fryšava: První polovina 16. století – kolem 1730

Herálec: Před rokem 1604 – 1920

Nový Jimramov: Před rokem 1651 – před rokem 1712

Křižánky: 1642 – po roce 1697

Mezi Křižánkami a Herálcem: Hut' Brušovecká: 1744 – po roce 1759, hut' Kolářka: 1750 – 1763

Lubná: 1837 – 1851

Milovy: 1835 – 1889

Proseč – Zábolí: Před rokem 1652 – před rokem 1727

Pustá Rybná: Před rokem 1618 – po roce 1652, 1660 – před rokem 1738

Sněžné – Vříšť: První polovina 16. století – před rokem 1738

Svratouch: Před rokem 1574 – konec 18. století

Škrdlovice: 1940 – 2008

Trhová Kamenice: 1901 – 1914

Vojnův Městec – Nová hut': 1809 - 1835

(podtiskem jsou vyznačené hutě zastoupené ve sbírkách poličského muzea)

katalog stálé expozice

Ivo Křen: Sklářství na Horácku

Vydalo Městské muzeum a galerie Polička v roce 2009

Překlad do anglického jazyku: Linda Paukertová

ISBN 978-80-86533-17-9